

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Περιγραφή είναι η αναπαράσταση ενός χώρου, γεγονότος, προσώπου, πράγματος κλπ. Με την περιγραφή απεικονίζουμε τα κύρια γνωρίσματα αυτού που περιγράφουμε και την οργανώνουμε **με άξονα το χώρο**.

Κατά την περιγραφή τηρούμε τη βασική αρχή της μετάβασης από τα γενικά χαρακτηριστικά στις ειδικές λεπτομέρειες.

Αν πρόκειται για περιγραφή τοπίου, το γραπτό μας οργανώνεται με βάση είτε το σημείο περιγραφής, όταν παρακολουθούμε ακίνητοι ένα χώρο, είτε την κίνηση προς ένα σημείο (από μακριά κοντά, από πάνω κάτω κλπ.) .

Η συνοχή των περιγραφικών κειμένων εξασφαλίζεται με :

- χρησιμοποίηση χρόνου ενεστώτα ή γενικότερα εξακολουθητικών χρόνων που υπογραμμίζουν τη στατική όψη του αντικειμένου που περιγράφεται
- χρήση επιθέτων που δηλώνουν μόνιμες ιδιότητες
- προσδιορισμούς του χώρου
- αυξημένη χρήση των βοηθητικών ρημάτων είμαι και έχω
- χρήση μεταφορικής (δίνει παραστατικότητα στην περιγραφή) ή κυριολεκτικής γλώσσας, ανάλογα με το περιγραφόμενο είδος
- ειδικό λεξιλόγιο ή ορολογία, αν πρόκειται για περιγραφή επαγγέλματος, επιστήμης κλπ.

Προσέξτε το παρακάτω απόσπασμα :

Στη θεία Άννα η φύση φάνηκε σ’ όλα φειδωλή, εκτός απ’ την καρδιά της . Τα σκληρά γηρατειά την είχαν καταντήσει «σωστό σκέλεθρο» . Το δέρμα της ήταν λεπτό σαν τσιγαρόχαρτο, έτσι που οι φλέβες της είχες την εντύπωση πως βρίσκονταν όχι κάτω, αλλά έξω απ’ αυτό .Το σώμα της, αδύνατο και ντελικάτο, νόμιζες πως μπορούσε να το διαπεράσει το φως. Τα δάχτυλά της, καθώς σφίγγαν τα μπράτσα της πολυθρόνας, μοιάζαν με σκληρούς ρόζους αναρριχητικού φυτού που τυλίγονται γύρω από τον κορμό δέντρου. Κινείται ελαφρά, με μικρά απότομα τινάγματα, σαν να μην είναι βέβαιη για την κατεύθυνση που πήρε. Κι όμως, διασχίζει το δωμάτιο πιο γρήγορα απ’ τον καθένα μας , με τα πόδια της όλη την ώρα ελάχιστα μετέωρα πάνω απ’ το δάπεδο.

(Ν. Γρηγοριάδη, Το δημιουργικό γράψιμο)

Βασική ιδέα είναι η «τσιγκουνιά» της φύσης προς τη θεία Άννα, όχι όμως και σε σχέση με την καρδιά της . Ο συγγραφέας τονίζει την ισχνότητα της θείας ξεκινώντας από τη γενική εικόνα : **Τα σκληρά γηρατειά την είχαν καταντήσει «σωστό σκέλεθρο»** και συνεχίζει χρησιμοποιώντας τις απαραίτητες περιγραφικές λεπτομέρειες που αποδεικνύουν πόσο αδύνατη ήταν, σε αντίθεση όμως με τη δύναμη της καρδιάς της που της επιτρέπει να διασχίζει πολύ γρήγορα το δωμάτιο (Κι όμως διασχίζει ...δάπεδο) .

Αφήγηση είναι η εξιστόρηση ενός ή μιας σειράς γεγονότων με αρχή, μέσο και τέλος . Η αφήγηση παρακολουθεί το αντικείμενο για το οποίο γίνεται λόγος δυναμικά, δηλ. κατά την ενέργεια και τις μεταβολές του μέσα στο χρόνο.

- Έτσι οργανώνεται με άξονα το χρόνο (διαδοχή γεγονότων),
- αλλά και τον άξονα αιτίας και αποτελέσματος (όσα εξιστορούνται προκύπτουν ως αποτέλεσμα άλλων).
- Χρησιμοποιείται κυρίως ο αόριστος και πιο γενικά οι συνοπτικοί χρόνοι , χωρίς όμως να απουσιάζει ο παρατατικός και οι εξακολουθητικοί χρόνοι, όταν η ταχύτητα της αφήγησης είναι μικρή και μεγάλη η διάρκεια των γεγονότων.

Καθοριστικό στοιχείο τόσο στην περιγραφή, όσο και στην αφήγηση είναι **η νοηματική συνάφεια**, δηλ. η λογική σύνδεση των νοημάτων μεταξύ τους .

Δείτε και το παρακάτω κείμενο – απόσπασμα :

Όταν τα γεγονότα είναι τόσα πολλά κι απανωτά μπορεί κανείς να μπερδέψει ημερομηνίες , μα κάποια είναι ξεχωριστά, μένουν θαρρείς, γραμμένα σε κάποια μεριά του νου σου με ανεξίτηλο μελάνι. Θυμάμαι πώς έγραψα το πρώτο μου διήγημα και πώς πήγαινα στην Περράκη να της πω ότι δεν ξαναπάω στο κουκλοθέατρο.

Ήτανε καλοκαίρι και στο τραπέζι της κουζίνας έγραψα το πρώτο μου διήγημα .Ο Γιώργος με πίεζε πολύ να γράψω. Μ' έβαλε βέβαια να το γράψω τρεις φορές .Έτσι, λέει, τους έμαθαν στη Λεόντειο. Άμα έγραφες την έκθεσή σου τρεις φορές, ξαναγράφοντάς την αυθόρμητα διόρθωνες τις εκφράσεις σου κι ακόμα και τις έννοιες. Στην αρχή νευρίασα. Μα πόσο δίκιο είχε, και την τρίτη φορά το πρώτο μου διήγημα Κοντά στις ράγες ήτανε για κείνον έτοιμο ν' ανοίξει τα φτερά του .

Άλκη Ζέη, Με μολύβι φάμπερ νούμερο 2

Βλ. και : Νεοελληνική Γλώσσα Β Γυμνασίου, βιβλίο εκπαιδευτικού

ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Επιλέξτε μια από τις παρακάτω θεματικές περιόδους και αναπτύξετέ την με βάση όσα ειπώθηκαν παραπάνω :

1. Μπαίνοντάς κανείς στο δωμάτιό μου δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσει ότι ανήκει σ' έναν έφηβο.
2. Το πρωινό ξύπνημα είναι η χειρότερη στιγμή της ημέρας για μένα